

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA TEXNOLOGIYA
(TEXNOLOGIYA VA DIZAYN YO‘NALISHI) FANI BO‘YICHA
NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDA
ISHGA QABUL QILISH SINOVI UCHUN
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MUASSASALARIDA TEXNOLOGIYA (TEXNOLOGIYA VA DIZAYN YO‘NALISHI) FANI BO‘YICHA NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDA ISHGA QABUL QILISH SINОВI UCHUN FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur spetsifikatsiya texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi) fani bo‘yicha nomzodlarni ishga qabul qilish sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi) fani mutaxassislarining fan bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat.

Test topshiriqlari kasbiy faoliyatda zarur bo‘ladigan bilimlarni tanish va notanish vaziyatlarda qo‘llash, muammoli holatni tahlil qilish hamda maqbul yechimni tanlashga yo‘naltiriladi.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirining 2026-yil 15-iyundagi 203-son “Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirligi tizimidagi davlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari va umumiy o‘rta ta‘lim muassasalari xodimlarini tanlov asosida ishga qabul qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi buyrug‘i.

III. Baholash qamrovi

Texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi) fani bo‘yicha 40 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va ularni bajarish uchun 60 daqiqa vaqt beriladi. Test topshiriqlarida yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) hamda ketma-ketlikni talab qiladigan (Y3) yopiq turdagi topshiriqlardan foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim hamda ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

**Mutaxassislik fanidan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi
va baholanadigan bilim va ko‘nikmalari bo‘yicha taqsimoti**

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
TEXNOLOGIYA (TEXNOLOGIYA VA DIZAYN YO‘NALISHI)		40 ta
1. Zamonaviy texnika va texnologiyalar (1 – 3 savollar)		

Zamonaviy texnika va texnologiyalar	– texnika va texnologiyalarga oid asosiy tushunchalarni bilish, turlarini tasniflash va qo‘llanilish sohalarini aniqlash; – maishiy texnikalarning ishlash tamoyillarini tushunish; maishiy va sanoat texnikalarini farqlash; – texnikalarni asosiy konstruktiv elementlarini vazifasiga ko‘ra tahlil qilish.	3 ta
2. Materiallarga ishlov berish texnologiyasi (4 – 21 savollar)		
Materiallarga ishlov berish texnologiyasi	– materiallar (yog‘och, metall, kompozit) ning turlari, xossalari, olinish usullarini bilish va qo‘llanilish sohalarini aniqlash; – materiallarga ishlov berish usuli: pardozlashni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: kavsharlashni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: egishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: to‘g‘rilashni bilish, egish, kavsharlash, pardozlash; – materiallarga ishlov berishda ishlatiladigan asbob-uskunalarini turlarini bilish, vazifasiga ko‘ra farqlash va ulardan samarali foydalanish; – materiallarga ishlov berish usuli: 3D ishlov berishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: yog‘ochni kuydirib ishlashni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: mozaikani bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: biriktirishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: teshishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: qirqishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: kesishni bilish; – materiallarga ishlov berish usuli: rejalashni bilish; – materiallarga ishlov berish usullarini amaliy jarayonda to‘g‘ri tanlash va qo‘llash; – materiallarga ishlov berish usullarining qo‘llanilish sohalarini tahlil qilish va solishtirish; – turli materiallardan buyumlar tayyorlash jarayonini tahlil qilish; – turli materiallardan buyumlar tayyorlash jarayonini baholash.	18 ta
3. Ijtimoiy-iqtisodiy texnologiya asoslari (22 – 23 savollar)		

Ijtimoiy-iqtisodiy texnologiya asoslari	– gidroponika usullarini farqlash va qo‘llanilish sohalarini aniqlash; – devorga buyumlarni qotirishda ishlatiladigan mahkamlagich turlarini bilish hamda ularni amaliy jarayonda to‘g‘ri tanlash va qo‘llash; – sifon turlarini farqlash va ularni amaliy jarayonda to‘g‘ri tanlash hamda qo‘llash; – xonadonni ta‘mirlash usullarini (kosmetik, kapital, elita) farqlash hamda kichik ta‘mirlash ishlarini amalga oshirish; – elektromontaj ishlarida ishlatiladigan asbob-uskunalarni farqlash hamda sodda elektromontaj ishlarining bajarilish tartibini tushunish; – loyiha ishlarining bosqichlarini to‘g‘ri tanlash va ularni amalga oshirish tartibini belgilay olish; – loyiha ishi bosqichlari va ularga mos keladigan mazmunni aniqlash, har bir bosqich uchun tegishli vazifalarni belgilay olish.	2 ta
4. Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi (24-25 savollar)		
Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi	– xalq hunarmandchiligining rivojlanish tarixi va turlarini bilish hamda hunarmandchilik maktablarining ish usullarini farqlash; – hunarmandchilikda ishlatiladigan asbob-uskunalar va materiallarni farqlash hamda vazifasiga ko‘ra qo‘llash; – xalq hunarmandchiligi texnologiyasi asosida buyum tayyorlash jarayonini amaliyotda qo‘llash.	2 ta
5. Ishlab chiqarish va ro‘zg‘orshunoslik asoslari (26 – 29 savollar)		
Ishlab chiqarish va ro‘zg‘orshunoslik asoslari	– O‘zbekistondagi ishlab chiqarish turlarini bilish va ularni farqlash; – texnologik jarayon tushunchasini bilish, texnologik jarayon strukturasi tahlil qilish – suv ta‘minoti va kanalizatsiya tizimining asosiy elementlarini bilish hamda quvurlarining turlarini farqlash; – santexnika elementlaridagi kichik nosozliklarni aniqlash, ularni xavfsiz va samarali usullarda bartaraf etish; – qo‘l elektr asboblarning turlarini bilish, vazifasiga ko‘ra farqlash va tuzilishini tahlil qilish; – texnikaning ishlab chiqarish jarayonidagi asosiy	4 ta

	funksiyalarini tushunish va amaliyotda qo‘llash; – maishiy texnikalarda uchraydigan kichik nosozliklarni aniqlash, nosozliklarni tuzatish va uchraydigan nosozliklarning sabablarini tahlil qilish, baholash.	
6. Elektrotexnika va elektronika (30 – 33 savollar)		
Elektrotexnika va elektronika	– elektrotexnika hamda elektronikaning asosiy tushunchalari va elementlarini bilish, ularni vazifasiga ko‘ra farqlash; – elektron komponentlarning shartli belgilarini o‘qiy olish; – elektron komponentlar asosida qurilmalar tayyorlash; – elektr yoritish asboblarning turlarini farqlash hamda ularning afzalliklari va kamchiliklarini tahlil qilish; – avtomatika va avtomatik qurilmalarning asosiy tushunchalarini bilish hamda avtomatik elementlar asosida sodda qurilmalar yasash; – raqamli hisoblash qurilmalari turlari va ularning vazifalarini aniqlash.	4 ta
7. Kasb tanlashga yo‘llash (34 – 36 savollar)		
Kasb tanlashga yo‘llash	– kasblarni turli tasniflar asosida guruhlariga ajratish; – kasblar tasnifiga asosan mehnat turlarini tahlil qilish va tegishli kasb turini aniqlash; – kasb tanlashda shaxsning qiziqishlari, mayli va qobiliyatining ahamiyatini tushunish; – kasbga yaroqlilik, yaroqsizlik, mos kelish va havas tushunchalarini anglash; – professiogramma va kasb tanlash varaqasini farqlash hamda ulardagi ma’lumotlar asosida shaxsning kasbga mosligini tahlil qilish; – kasb tanlash varaqasidagi ma’lumotlarni tahlil qilish va kasb tanlashdagi ahamiyatini baholash.	3 ta
8. Robototexnika asoslari (37 – 40 savollar)		
Robototexnika asoslari	– arduino mikrokontroller platasining asosiy qismlari va vazifalarini aniqlash; – arduino mikrokontroller platasini ishga tushirish va asosiy dasturlarni yozish uchun zarur amallarni bajarish; – arduino mikrokontroller platasining texnik	4 ta

	imkoniyatlarini turli loyihalarda qo'llash va ularni tahlil qilish; – texnik vazifalarni bajarishda Arduino mikrokontroller platasining ishlash samaradorligini tahlil qilish va baholash; – robotlarning asosiy komponentlari va ularning vazifalarini izohlash hamda robotlarning turlarini funksiyalariga qarab taqqoslash.	
--	--	--

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

2-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi
1	Bilish	Fanga doir asosiy tushunchalar, atamalar, materiallar, asbob-uskunalar va texnologik jarayonlarni yoddan bilish, tanish va esga olish.
2	Qo'llash	Texnologik jarayonlar, materiallar va asbob-uskunalar haqidagi bilimlarni tanish vaziyatlarda qo'llash, chizma, sxema va texnologik ketma-ketlikni tahlil qilish..
3	Mulohaza qilish	Bilim va ko'nikmalarni notanish vaziyatlarda qo'llash, buyum yoki texnologik jarayonni tahlil qilish, sabab–oqibat bog'lanishlarini aniqlash, yechim taklif qilish va baholash.

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to'g'ri javob uchun 2,5 ball, noto'g'ri javob uchun ball berilmaydi. Umumiy eng yuqori natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Test topshiruvchi imtihonga shaxsini tasdiqlovchi hujjat bilan keladi va test tashkilotchisi tomonidan belgilangan tartibga rioya qiladi. Imtihon boshlanishidan oldin test topshiruvchilarga topshiriqlarni bajarish hamda javoblarni belgilash tartibi tushuntiriladi.

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet, quloqchin, elektron eslatma, ruxsat etilmagan bosma yoki elektron materiallardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish va nazoratchi ko'rsatmalariga amal

qilmaslik taqiqlanadi. Qoidabuzarlik aniqlanganda, u belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi va test topshiruvchi imtihondan chetlashtirilishi mumkin

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinfi uchun darslik. O'.O.Tohirov., D.S.Mirahmedova., Z.S.Shamsiyeva. –T.: “Sharq”, 2020.
2. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfi uchun darslik. Sh.S.Sharipov., O.A.Qo'ysinov., O'O.Toxirov., Q.M.Abdullayeva., F.A.Nasrullayeva., A.A.Madaipov. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021.
3. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 7-sinfi uchun darslik. Sh.S.Sharipov., O.A.Qo'ysinov., D.N.Mamatov., O'O.Toxirov., U.A.Bozorov., F.A.Nasrullayeva., D.S.Miraxmedova., N.M.Alovddinova., A.A.Madaipov. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022.
4. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-sinfi o'quvchilari uchun darslik. O'.O.Tohirov, I.Karimov, M.M.Maxsumova. –Toshkent: “ILM ZIYO” nashriyoti 2019.
5. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 9-sinf o'quvchilari uchun darslik. Z.Sattarova, N.Abdusalomova, N.Ahmedova –Toshkent: “O'ZBEKISTON”. 2019.
6. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 5-sinf darsligi bo'yicha metodik qo'llanma. O'.O.Tohirov, D.S.Mirahmedova, Z.S.Shamsiyeva. T.: “SHARQ”, 2020.
7. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinf darsligi bo'yicha o'quv-metodik qo'llanma. O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, F.A.Nasrullayeva. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021.
8. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 7-sinf darsligi bo'yicha o'quv-metodik qo'llanma. O.A.Qo'ysinov, D.N.Mamatov, O'.O.Toxirov, U.A.Bozorov, F.A.Nasrullayeva, D.S.Miraxmedova, N.M.Alovddinova. – Toshkent.: Respublika ta'lim markazi, 2022.
9. Kasb tanlashga yo'llash. Oliy o'quv yurtlari uchun o'quv qo'llanma. N.A.Muslimov, R.G.Mullaxmetov. O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. - T.: «IQTISOD-MOLIYA» 2007.
10. Ergashev Dilshod, G.Abdugodirov, N.Tursunboev. Materialshunoslik va konstruksion materiallar/o'quv qo'llanma. Toshkent: «INNOVATSIYO-ZIYO», 2019.
11. O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova. Polimer materiallarga ishlov berish texnologiyasi. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. – Toshkent: O'zPFITI nashriyoti, 2017.
12. O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov, D.N.Mamatov, D.F.Aripova. Ro'zg'orshunoslik asoslari. O'qituvchilar uchun metodik qo'llanma. – Toshkent:

O‘zPFITI nashriyoti, 2017.

13. Qo‘ysinov O. Texnologiya. I qism. Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 5-sinfi uchun darslik / O.Qo‘ysinov, N. Muslimov, D. Mamatov, O‘. Toxirov, U. Bozorov, F. Nasrullayeva. – Toshkent: “Novda Edutainment”, 2024. – 128 b.

14. Qo‘ysinov O. Texnologiya. Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 5-sinfi uchun darslik, II qism / O. Qo‘ysinov, N. Muslimov, D. Mamatov, O‘. Toxirov, U. Bozorov, F. Nasrullayeva. – Toshkent: “Novda Edutainment”, 2025. – 128 b.

VII. Eslatma

Test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan manbalarda aks etgan qonunchilik, kasbiy mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi. Biroq topshiriqlar manbalardan to‘g‘ridan-to‘g‘ri olinmaydi. Test topshiriqlari talabgorning kasbiy vaziyatlarni tahlil qilish, bilimini amaliyotda qo‘llash va asosli qaror qabul qilish ko‘nikmalarini baholashga qaratiladi.